

Dobré ráno Lucie, dobré ráno, Moravo!

Pojďme se dnes projít nenáročnou cestou z Dalečína do Víru. Dalečín má několik zajímavostí: Najdeme zde jednu z více zřícenin hradů v oblasti, je výjimkou, protože nestojí na kopci, ale téměř na břehu řeky Svratky. Nepřehlédneme kostel sv. Jakuba Většího, rovněž zámek, ten není v tomto kraji obvyklou stavbou, je z doby renesance a dnes slouží obecnímu úřadu. Za pozornost stojí funkcionalistická vila Gustava Jaroška z let 1936 – 1939 (arch. Ludvík Hilgert). G. Jarošek byl textilák, do Dalečína se přišel, zabýval se výrobou a zpracováním pletací příze. Můj tatínek byl také textilák a vzpomíná dalečínskou GuJa vlnu. Osobnost Gustava Jaroška by zasluhovala delší čas, snad uvedu ještě to, že textilku vybudoval úplně od začátku, prakticky z ničeho. Byl též činný v Sokole, v Dalečíně hrávali i divadlo. Pan Jarošek měl velké plány. 19. září 1941 byl ovšem zatčen gestapem a 14. října 1941 v Kounicových kolejích v Brně popraven.

Pojďme dál pravobřežní cestou kolem přehrady. Vířská přehrada se stavěla v letech 1947 – 1958. Výška betonové hráze je 70 metrů, délka hráze 390 m, délka přehradního jezera až k Dalečínu je 9 km. Přehrada je zásobárnou pitné vody pro rozsáhlé území, je zde vodní elektrárna. Má svoje elektronické stránky, kde najdeme aktuální stav výšky hadiny, teplotu vody, naplněnost.

Po zaplavení údolí zmizela pod vodou celá vesnice Chudobín a byla zaplavena i část obce Korouhvice.

Vír leží v nadmořské výšce 384 metrů, má 700 obyvatel. Nabízí bohaté sportovní využití: vycházky po okolí, ferratu na skále, květnový turistický pochod pro veřejnost Výlety Františka Šťastného, také běhy – Malý svratecký maraton, který měl svůj první ročník v roce 1954, Horský běh Bystřickem kolem Vířské přehrady, výlet na kole Memoriál Zdeňka Vavříčka, v zimním období připravují Vířští v závislosti na přírodních podmínkách i ledovou stěnu a kluziště. Ve Víru působí také ochotnické divadlo, každým rokem secvičí divadelníci jednu hru a s ní pak opakovaně vystupují.

Velkou zajímavostí je také Vířský mlýnek. Stával původně na Rovečínském potoce, měl na sedmdesát vyřezávaných figurek, které byly poháněny vodním proudem a různě se pohybovaly (řezaly, tančily, přitloukaly hřebík ...). Jeho zhotovitelem byl Vincenc Navrátil. Po smrti zhotovitele darovali jeho dědici mlýnek Horáckému muzeu v Novém Městě na Moravě. Obec Vír nechala v roce 2007 vyrobit repliku Navrátilova mlýnku. V blízkosti říčky Bystřice byl vybudován mechanismus, který je poháněn vodní silou, a který je složen z asi dvou desítek postaviček, které se pohybují.

A ještě upozorním na jednu aktuální výstavu. V Galerii Na Bahnech jsou do 28. srpna 2019 k vidění obrazy malířů Vysočiny (Alois Lukášek, Jan Odvárka, Bohumil Puchýř, Rudolf Hanych, František Bukáček, František Emler, František Cína Jelínek).